

BANKA I BANKARSKO FINANSIJSKI POSLOVI

SAŽETAK: Poslovi banaka su veoma važni i složeni poslovi finansijskog i platnog prometa budući da se u bankama koncentrišu značajna novčana sredstva koja služe za realizaciju ekonomskih poduhvata. Zadovoljavanje različitih potreba građana, privrednih subjekata kada su finansije u pitanju, ali su tu javljaju i pravni poslovi u kojima se kao subjekti pojavljuju banke, s jedne strane, te razna fizička i pravna lica, s druge strane. U vezi s tim banke imaju ulogu da kapital koji posjeduju, plasiraju na tržište kroz razne pozajmice, dugoročne ili kratkoročne kredite kako bih im kasnije donijeli sigurnu dobit.

U ovoj temi, bankarsko finansijskim poslovima objašnjavamo podjelu bankarskih poslova, aktivne bankarske poslove, pasivne bankarske poslove, te neutralne bankarske poslove. Takođe, elaborirani su najvažniji oblici ovih poslova (ugovor o kreditu, eskont, reeskont, lombard, relombard, obveznice, založnice, bankarski novčani depozit, ulog na štednju, tekući račun, žiro-račun, akreditiv, bankarske garancije, kliring, inkaso-poslovi, ugovor o sefu), njihov pojam, karakteristike kao i prava i obaveze koje proizlaze iz istih za subjekte tih poslova.

KLJUČNE RJEČI: bankarski poslovi, elektronsko bankarstvo, bankarske garancije, krediti, kreditne garancije i bankarske pozajmice.

1. Uvod

Mnogi klijenti koji uzimaju zajmove od banaka mogu da steknu utisak da je veoma lako doći do kredita (zajma) i ako je pravo stanje stvari da banke pružaju stotine različitih usluga milionima pojedinaca, kompanija. Mnoge od pomenutih finansijskih usluga od vitalne važnosti su za našu ličnu dobrobit, uspjeh u budućnosti i blagostanje šire zajednice. Banke su osnovni izvor kredita za milione pojedinaca i domaćinstava, kao i za mnoge sektore države, razvoj male i velike privrede. Kada su u pitanju male firme, počev od kovačnica do prodavnica savremenih automobila. Banke su često glavni izvor kredita za nabavku robe ili dopremanje novih vozila. Firme i klijenti koji plaćaju kupljenu robu i usluge, vrlo često koriste bankarske garancije, kreditne ili debitne kartice, ili elektronske račune na koje imaju pristup preko veb sajta banke.

Širom svijeta banke odobravaju kredite klijentima na više otplatnih rata, što nije slučaj kod drugih finansijskih institucija. Banke su najvažniji izvori sredstava kratkoročnog obrtnog kapitala. Posljednjih nekoliko desetina godina, banke su sve aktivnije u odobravanju dugoročnih zajmova kompanijama za kupovinu novih postrojenja i opreme. Istraživanjem ove problematike bankarstva i bankarskih poslove upustio sam se veoma veliku avanturu, u kojoj sam saznao nešto više o jednoj od najstarijih i najvažnijih djelatnosti na svetu koje se zove banka i bankarski poslovi. Bankarstvo je od suštinskog značaja za naš život, utiče na otvaranje radnih mjesta, životni standard i štednju za bolju budućnost. Međutim, bankarstvo

kakvo mi danas poznajemo, sve brže se pretvara u sasvim drugačiju djelatnost u poređenju sa onom kakva je bila u prošlosti. Broj banaka i njihovih konkurenata smanjuje se integrisanjem banaka i stvaranjem manjeg broja većih kompanija koje su u svom poslovanju mnogo efikasnije i manje podložne bankrotstvu. Bankarska djelatnost nalazi se na udaru kompanija iz drugih oblasti poslovanja. Danas, na primjerako želite pozajmicu, do nje možete lako doći izborom jednog od kreditnih udruženja, finansijskih kompanija, štednih i drugih kreditnih institucija ili pak banaka. Ova istraživačka tema otkriva da ova oblast bankarske djelatnosti koja se mijenja velikom brzinom, upoznajemo se sa korijenima bankarstva, u ovom slučaju istražen je široki spektar poslovanja i otkrilo ko su glavni konkurenti, koje se sve mogućnosti za stvaranje karijere u ovoj oblasti otvaraju prednama dok istovremeno saznajemo nešto novo o današnjem finansijskom okruženju.

2. Banka, nastanak i razvoj banaka i njihovih poslova

2.1. Nastanak banaka

Banka kao finansijska institucija nastala je obavljanjem mjenjačkog i depozitnog posla. Riječ banka potiče od italijanske riječi *banco* što znači sto na kojem su srednjovjekovni mjenjači obavljali mjenjačke poslove (razmjena robama). Prve preteče današnjih banaka su kuće koje su se bavile poslovima čuvanja – deponovanja odgovarajuće robe i prema dostupnim podacima postojale su u periodu od V do VII vijeka. Prvi bankari zvali su se tezauri jer su čuvali tezaurisanu – povučenu robu iz prometa. Tezauri su za čuvanu robu izdavali priznanice. Pojavom metalnog novca, Tezauri su čuvali metalne banknote i za njih, takođe, izdavali priznanice. Vremenom su počeli na osnovu deponovanog novca da vrše pozajmice izdavanjem čekova. Pojavom velikog broja različitih vrsta metalnog novca javila se potreba i za njegovim mijenjanjem.

2.2. Razvoj banaka i njihovih poslova

U početku, banke su na osnovu položenih depozita, deponentima izdavale čekove koji su omogućavali plaćanje bez gotovog novca. Razvijanjem bez gotovinskog platnog prometa, depoziti su se sve rijeđe dizali i banka ih je tada počela koristiti i za odobravanje kredita. Sve do početka XX vijeka, ekonomska teorija je kredit tumačila kao pozajmicu stvarno ušteđenog novca i ulogu banaka svodila na posrednika između onih koji imaju slobodan novac, te ga deponuju kod banke, i onih kojima je novac banke potreban, te im ga banka pozajmljuje u vidu kredita.

Tridesetih godina XX vijeka, teorijski je obrađen bankarski mehanizam stvaranja depozita, koji omogućava kreditnu aktivnost veću nego što su stvarni depoziti. U uslovima papirne valute, neograničene mogućnosti banaka da multiplikuju depozite i time razviju kreditnu aktivnost bile su potencijalan izvor neuravnotežni kretanja. Iz tog razloga, kreditna aktivnost banaka stavljena je pod kontrolu monetarno-kreditnog regulisanja centralnih banaka država. Prema klasičnoj bankarskoj teoriji, institucije koje su sposobne da uzimaju kredit i koje su pretežno usmjerene na posredovanje u oblasti kredita nazivaju se bankama. Međutim, savremena banka je pored osnovnih funkcija da prikuplja slobodna novčana sredstva i odobrava kredite, proširila obim finansijskih usluga. Savremena banka pored depozitno-kreditne i bankarske aktivnosti, obavlja poslove sa vrednosnim papirima i poslove koji su van klasičnih bankarskih poslova. Sve do sedamdesetih godina XX vjeka dominirale su banke čija djelatnost je bila specijalizovana.

Ortodokсна bankarska teorija dijelila ih je na depozitno-komercijalne banke, štedno-kreditne zadruge, investicione, hipotekarne i osiguravajuća društva. U praksi je u SAD tradicionalno razdvojeno komercijalno od investicionog bankarstva, dok su banke u Evropi univerzalnog karaktera. Početkom sedamdesetih godina XX vjeka opšte ekonomsko prestrujavanje imalo je za posljedicu tendenciju promjene strukture i djelokruga rada finansijskih organizacija. Proces deregulate značio je prestanak državnog regulisanja poslovanja banaka u pogledu plasmana djela potencijala, visine kamatnih stopa i ograničenja u pogledu specijalizacije.

Liberalizacija je omogućila univerzalizaciju banaka, tržišno formiranje kamatnih stopa, upotrebu novih finansijskih instrumenata i omogućavanje novih poslova. Proces liberalizacije pojačao je konkurenciju u bankarskom sektoru. Sa procesom deregulate povećani su rizici u poslovanju. Pored kreditnog rizika, javili su se tržišni rizici. Rizik deviznog kursa i kamatnih stopa. To je otvorilo proces sekjuritizacije. Sekjuritizacija podrazumjeva poboljšanje strukture i izvora sredstava za finansiranje, preko refinansiranja na tržištu kapitala izdavanjem, kupovinom i prodajom hartija od vrijednosti, a u cilju smanjenja rizika i povećanja profita.

Upravljanje rizicima u poslovanju banke postaje suština menadžmenta bankarstva. Javlja se potreba za veoma preciznim vrednovanjem rizika mogućih gubitaka i upravljanja portfoliom. Finansijski inženjering obezbjeđuje prekompoziciju djelova finansijskih instrumenata uključujući i njihove rizike i stvaranje i razvoj finansijskih derivata kojima se rizici mogu prenositi uz određenu cijenu. Trgovina rizicima na derivatnim tržištima omogućava banci da održava kapital samo do one visine rizika koje zadržava za sebe. Iz

procesa deregulacije i liberalizacije proistekao je i proces internacionalizacije i globalizacije bankarskog poslovanja, sve veće uključivanje poslovnih banaka na svjetsko tržište i stvaranje multinacionalnih banaka. Ovakav profil banaka djeluje u pravcu integracije finansijskih i robnih tržišta i harmonizacije propisa kojima se reguliše poslovanje banke na međunarodnom nivou.

Navedene promjene uslovile su i novu podjelu finansijskih organizacija na: centralne banke, poslovno bankarstvo, nebankarske finansijske organizacije. Centralna banka je u novim uslovima pojačala supervizorsku ulogu – kontrolu poslovanja poslovnog bankarstva.

Navedene promjene doprinijele su stvaranju brojnih nebankarskih finansijskih organizacija. Nebankarske finansijske organizacije, za razliku od poslovnog bankarstva, ne pripadaju monetarnom sistemu, te njihovo poslovanje ne kontroliše Centralna banka. Pod nebankarskim finansijskim organizacijama podrazumijevamo različite finansijske organizacije koje posluju sa srednjoročnim i dugoročnim finansijskim sredstvima, na ugovornoj ili ne ugovornoj osnovi i na profitnoj i neprofitnoj osnovi. Neki od njih imaju isključivo humanitarnu i opštedruštvenu ulogu.

Nova teorijska literatura klasifikuje nebankarske finansijske organizacije prema vrstama i prirodi izvora ili potencijala, ali se koristi i alternativna klasifikacija prema vrstama njihovih funkcija, odnosno poslova koji obavljaju.

Prema prvom pristupu, razlikuje se u nekoliko sljedećih finansijskih grupa:

- Depozitne finansijske organizacije – ima izvore formiranja finansijskog potencijala prilično slične izvorima poslovnih banaka. U ovu grupu spadaju mješovite štednje banke, štedno kreditna udruženja i kreditne unije.
- Institucije za ugovornu štednju – spadaju osiguravajuće organizacije i penzioni fondovi.
- Institucione finansijske organizacije – svoj potencijal na osnovu izdavanja ili transfera dugoročnih vrijednosnih papira i uključuje mješovite fondove, investicione kompanije, lične zajedničke starateljske fondove i starateljske kompanije.
- Finansijske kompanije – izvori sredstava finansijskih kompanija sastoje se iz komercijalnih papira, bankarskih kredita i akcija.
- Mješovite finansijske organizacije – uključuju i državne i poludržavne kreditne agencije za finansiranje i osiguranje specijalnih trgovinskih i investicionih aranžmana.

Značaj ne bankarskih finansijskih organizacija je velik u ekonomijama koje imaju razvijen finansijski sistem. Međutim, i dalje je bankarska institucija osnovna institucija

finansijskog sistema. Savremene banke se razlikuju između sebe po veličini, finansijskom potencijalu, profitabilnosti, veličini kapitala i organizacionoj mreži. Prisutna je tendencija stvaranja univerzalne banke. U različitim zemljama se različito nazivaju. Pod poslovnom bankom u najopštijem smislu riječi treba podrazumijevati finansijsku instituciju koja formira kratkoročan i dugoročan depozitni potencijal i multiplikacijom i ročnom transformacijom depozita kreditira ne bankarske subjekte na kratak, srednji i dugi rok. Inovativne metode kada je u pitanju prikupljanje sredstava su emisija vrijednosnih papira, na strani plasmana kupovina vrednosnih papira kao i značajan obim ne bankarskih finansijskih usluga i vanbilansnih poslova. Takvi procesi imaju za rezultat da banka formira dohodak ne samo iz kamatne marže nego i iz provizije po osnovu vanbilansnih operacija.

3. Bankarski poslovi – pojam i klasifikacija

Banka manifestuje svoju specifičnost finansijskog poslovanja u tržišnoj privredi obavljajući određene poslove. Analizom bankarskih poslova dolazi se do saznanja o dinamici promjena koncepta banke. Banka kao multi organizovani i adaptibilni poslovni sistem brzo reaguje na promjene u privredi, a i sama povratno utiče na privredu. Bankarski poslovi se mogu podvesti pod tradicionalne grupe poslova koji vjekovima postoje.

Uobičajena su tri kriterijuma za grupisanje bankarskih poslova: bilansni kriterijum; funkcionalni kriterijum i vremenski kriterijum.

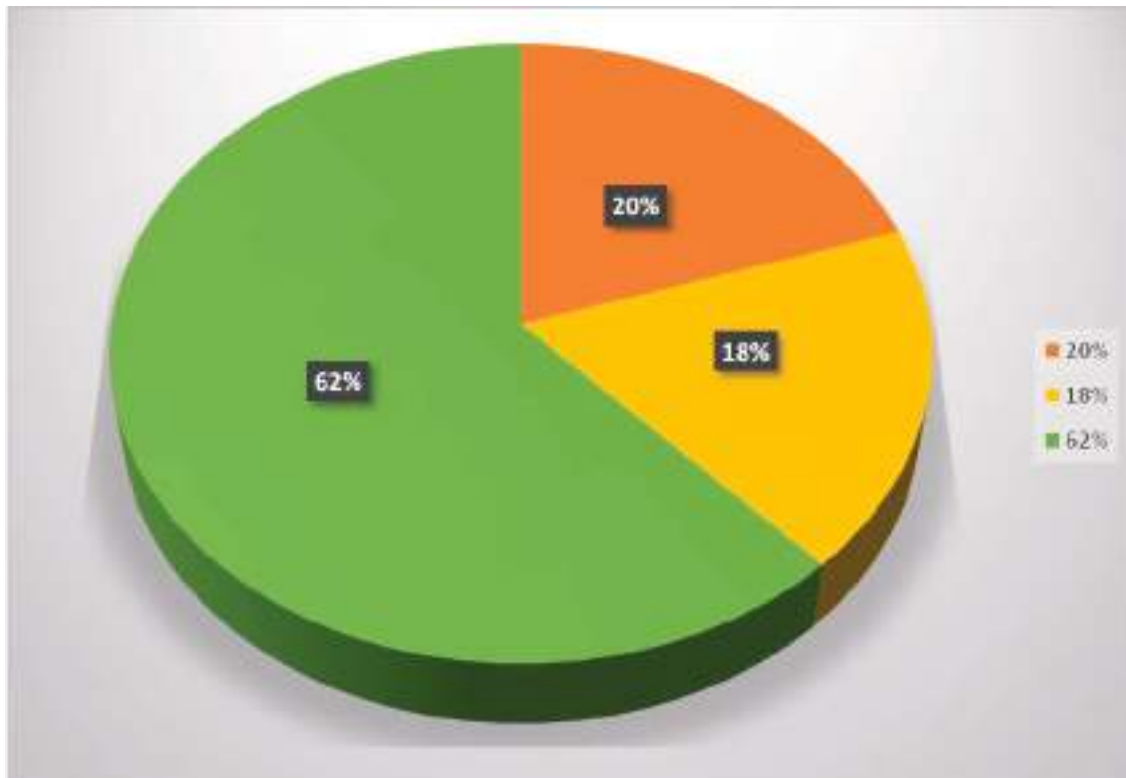
Prema bilansnom kriterijumu bankarski poslovi mogu biti pasivni, aktivni i neutralni. Funkcionalni kriterijum omogućuje podjelu bankarskih poslova na: poslove mobilizacije i koncentracije sredstava; kreditne poslove; komisione; vlastite.

Vremenska analiza izvora i plasmana omogućuje podjelu bankarskih poslova na: kratkoročne; srednjeročne i dugoročne.

Kombinacijom navedenih kriterijuma može se doći do grupisanja poslova tako da pojedine grupe izražavaju istovremeno i njihovu bilansnu poziciju, vremensku dimenziju i njihovu funkcionalnost.

Shodno tome, mogu se analizirati: pasivni poslovi – kratkoročni i dugoročni; aktivni – kratkoročni i dugoročni; neutralni – kratkoročni i dugoročni; vlastiti – kratkoročni i dugoročni poslovi.

Grafik 1. prikazuje grupisanje poslova banke

Grafički prikaz učešća bankarskih poslova po kriterijumu: pasivni – plavo, aktivni – žuto i neutralni – zeleno u svijetu, u milijardama dolara

4. Finansijski resursi i njihova mobilizacija

4.1. Mobilizacija i koncentracija finansijskih resursa

Vršeci funkciju mobilizacije i koncentracije slobodnih finansijskih resursa, banke faktički obavljaju pasivne bankarske poslove. Bilansno posmatrano, radi se o tuđim mobilisanim i koncentrisanim sredstvima, koja su s aspekta banke njen dug, zbog čega se evidentiraju u njenoj pasivi. Banka vrši dvije značajne funkcije obavljajući pasivne bankarske poslove.

Prvo, vrši mobilizaciju i koncentraciju mnoštva atomiziranih finansijskih viškova, različite vremenske distance, čineći ih upotrebljivim po kvalitetu i kvantitetu s aspekta zajmotražioca.

Drugo, tako mobilisana i koncentrisana sredstva banka transformiše i stavlja na raspolaganje finansijski deficitnim transaktorima, shodno njihovim kvantitativnim i vremenskim preferencijama. Jednom riječju, banka predstavlja organizacioni oblik koncentracije finansijski suficitnih transaktora, s jedne strane i koncentraciju finansijski deficitnih transaktora, s druge.

Zbog toga, bankarski poslovi mobilizacije i koncentracije čine potreban uslov za normalno bankarsko poslovanje, dok drugu stranu bankarskih aktivnosti čine plasmani prethodno prikupljenih sredstava. Ako posmatramo stvari malo dublje vidjećemo da bankari stvaraju sopstvene obaveze prema finansijski suficitnim transaktorima, da bi ih, zatim, transferisali u vidu potraživanja prema finansijski deficitnim trans faktorim. Moglo bi se reći da su banke opšti upravljači novčanog kapitala, jer koncentrišu upravljačka prava mnogih kreditora, s jedne strane i da su, s druge strane, globalni debitori, jer se banka zadužuje u ime mnoštva finansijski deficitnih trans faktora. Iz svega gore navedenog može se vidjeti da su poslovi mobilizacije i koncentracije sredstava specifičnog značaja za banku, jer su polazni uslov za osnivanje i funkcionisanje banke, kao i zbog stalno rastuće tražnje za finansijskim sredstvima.

Zbog toga politika mobilizacije i koncentracije sredstava sve značajniji segment poslovne politike banaka. Posljednjih godina je zapažena promjena u naglasku upravljanja da uključi regulisanje pasive i kapitalnih sredstava kao način da se zadovolje njihovi ciljevi rentabilnosti i likvidnosti. Možemo reći da se tu radi o potrebi optimalnog strukturiranja izvora bančnih sredstava, što joj omogućuje nesmanjenu aktivnost plasiranja čak uslovima restriktivne monetarne politike. Pri koncipiranju i realizaciji politike optimalne koncentracije sredstava u okviru banaka razlikuju se nekoliko pravaca aktivnosti.

Prvo, ne samo u interesu banke, već i u interesu nacionalne ekonomije je da se mnoštvo atomiziranih finansijskih resursa koncentriše na relativno mali broj banaka a u cilju korištenja efekata ekonomije obima.

Drugo, treba najprije mobilisati sredstva iz sektora stanovništva i vanprivrede, kao tradicionalno suficitnih finansijskih sektora, a zatim ih transferisati – sektor privrede, kao tradicionalno finansijski deficitni sektor. Suština je, pri tome, da se ostvari međuregionalna i međugranska mobilnost ovih sredstava.

Treće, osim kvantitativne dimenzije ovih aktivnosti, bitan je i njihov kvalitet, tj. određeno strukturiranje između kratkoročnih i dugoročnih finansijskih sredstava.

Četvrto, konkurencija između banaka stvara pogodan ambijent za raznovrsne tehnološke inovacije koje omogućuju brojne finansijske inovacije u pružanju usluga komitentima, i to razvojem tržišnih modela i mehanizama, kao što su razvoj informacionog sistema, primjena marketing koncepta, strateškog planiranja, čime se banka stavlja na raspolaganje svojim komitentima svih 24 sata.

Peto, sve to dovodi do porasta fiksnih troškova u prikupljanju sredstava, ali zbog smanjenja troškova živog rada i ogromnog broja finansijskih transakcija koje obavljaju banke, smanjuju se troškovi po jedinici usluge.

4.2. Vrste pasivnih bankarskih poslova

Kada govorimo o vrstama pasivnih bankarskih poslova oni se najčešće dijele na kratkoročne i dugoročne, pri čemu se nekadašnja podjela i na srednjoročne poslove sve više zanemaruje. Obavljanjem pasivnih poslova banka stvara obaveze prema samoj sebi da bi ih u okviru aktivnih pasiva transformisala u potraživanja prema trećim subjektima.

4.3. Kratkoročni pasivni bankarski poslovi

Na zastupljeni i najznačajniji kratkoročni pasivni bankarski poslovi su: depozitni poslovi, emisija novca, reeskontni poslovi, relombardni poslovi, izdavanje blagajničkih zapisa, obveznica i drugih kratkoročnih hartija od vrijednosti, kratkoročni krediti od drugih banaka.

Pod pasivnim depozitnim poslovima se podrazumijevaju mobilizacija i koncentracija različitih vrsta depozita, kao što su: depoziti po viđenju privrednih subjekata, ne oročeni štedni ulogi građana, ograničena i namjenska sredstva privrede i stanovništva itd. Sekundarna emisija novca koju vrše banke depozitno kreditnom multiplikacijom predstavlja kombinaciju aktivnog i pasivnog posla, jer se odobravanjem kredita od strane banke istovremeno stvara i obaveza u vidu depozita. Reeskontni poslovi se sastoje u eskontovanju mjenica poslovne banke kod centralne banke, do kojih je poslovna banka došla prethodnim odobravanjem kredita svojim komitentima. Radi se, znači, o ponovnom eskontovanju jednom već eskontovanih mjenica.

Shodno tome, eskont se odvija između poslovne banke i njenih komitenata, a reeskont između poslovnih banaka i centralne banke. Relombard je takođe pasivan posao koji nastaje između poslovne banke i centralne banke. Početni uslov za nastanak relombardnog posla jeste lombardni kredit koji odobrava poslovna banka komitentima, pri čemu su vrijednosni papiri i efekti pokriće za kredit.

4.4. Emisioni izvori bankarskih sredstava

S obzirom da se odobreni kredit od strane banke automatski pretvara u raspoloživi depozit bančinog komitenta (korisnika kredita), emisiona aktivnost banke se smatra kratkoročnim pasivnim bankarskim poslom. Teorijski se postavlja pitanje da li se o emisiji

novca može govoriti kao o mobilizatorskom poslu. Potvrđan odgovor se može bazirati na činjenici da centralna banka ima sposobnost, moglo bi se reći i privilegiju, da sama sebi stvara novčana sredstva iz kojih daje kredit. Drugim riječima, banke nisu samo posrednici u emisiji novca. Rastući značaj emisije novca u funkciji mobilizacije bankarskih resursa je povezan sa procesom dematerijalizacije novca. U uslovima nedovoljne akumulacije i štednje u zemljama u razvoju kakva je Bosna i Hercegovina.

5. Zaključak

Nauka o bankarstvu je prvenstveno makroekonomska kategorija koja istražuje ukupnost ekonomskih, monetarnih i finansijskih odnosa kojima je osnovni cilj povećanje materijalnih snaga društva, ubrzanje privrednog razvoja i ostvarivanje stabilnih odnosa u privredi i društvu. Bankarski sistem jeste jedan od podistema ukupnog privrednog sistema, pa stoga sa sigurnošću možemo reći daje Banka privredni organizam koji se u svom poslovanju ipak služi (koristi) tuđim sredstvima. Njena uloga je u snabdijevanju privrede novčanim sredstvima i obavljanju transakcija sa novcem i hartijama od vrijednosti, kao i vršenju drugih poslova u vezi sa novcem.

Znači, banka je institucija čija je osnovna djelatnost uzimanje i davanje kredita i posredovanje u novčanim transakcijama. Banka se može baviti i pribavljanjem dugoročnih kredita iz inozemstva zaključivanjem finansijskih kredita, okvirnih kredita i kreditnih linija sa specijaliziranim poslovnim i razvojnim bankama, bankarskim konzorcijima i multinacionalnim bankama. S obzirom na različite ekonomske implikacije gore navedenih vrsta bankarskih kredita, pitanje njihovih izvora predstavlja izuzetno važan aspekt stabilnosti novca.

Banka je ta koja može odobravati različite kredite, pri čemu u ovom slučaju svoj kreditni potencijal formira iz sopstvenog kapitala ili sredstava pribavljenih sa dužim rokovima vraćanja, a samo jedan dio pribavlja iz depozita po viđenju. Ovim kreditima se najčešće finansiraju razni investicioni poduhvati za industrijske, poljoprivredne i druge investicije. Banke koje odobravaju dugoročne kredite, svoj kreditni potencijal formiraju putem prikupljanja domaćeg i inostranog kapitala.

Kada se radi o uslovima u Bosni i Hercegovini, institucionalizacija i realizacija koncepta tržišne i poslovno – sposobne banke, sa prepoznatljivim poslovnim subjektivitetom stvorioće prostor za razvoj sopstvenih bankarskih poslova. Radi realizacije i uspješnog poslovanja, obima posla, podjele poslova banaka i njihovih klasifikacija u posljednje vrijeme sve češće se prilazi menadžmentu finansija i racionalnom prilaženju problematike bankarskog

sektora, iako su u Bosni i Hercegovini primat uzele inostrane banke. Zbog činjenice i ove konstatacije ostaje otvoreno pitanje zbog čega je to tako, gdje su domaće banke jer dobar dio novčanog kapitala putem inostranih banaka odlazi vani.

LITERATURA

- Aleksić, V. (2002). *Banka i moć*. Beograd: Stubovi kulture.
- Barać, S., Stakić, B., Hadžić, M., Ivaniš, M. (2005). *Praktikum za bankarstvo*. Beograd: Fakultet za finansijski menadžment i bankarstvo.
- Barać, S., Stakić, B., Hadžić, M., Ivaniš, M. (2011). *Praktikum za bankarstvo*. Beograd: Fakultet za menadžment i bankarstvo.
- Bazelski komitet za bankarski nadzor. Novi bazelski sporazum o kapitalu* (2011). Beograd.
- Bjelica, V. (2001). *Bankarstvo*. Novi Sad: Stylos.
- Cvetinović, M. (2008). *Upravljanje rizicima u finansijskom poslovanju*. Beograd: Čugura print.
- Ćirović, M. (2001). *Bankarstvo*. Beograd: BridgeCompany.
- Đukić, Đ. (2007). *Upravljanje rizicima i kapitalom u bankama*. Beograd: Beogradska berza.
- Golijanin, M. „Kreditni potencijal banaka – o gledalo bitno narušenih odnosa u finansiranju – reprodukcije“. *Jugoslovensko bankarstvo*, br. 6/84.
- Krstić, Ž. (2004). *Bankarski menadžment*. Niš.
- Lakić, M. (2008). *Bankarstvo*. Prijedor: Visoka škola za ekonomiju informatiku.
- Muratović, H. (2011). *Poslovno bankarstvo*. Gradiška.

Esad Čović, Ph. D.

BANK AND BANKING FINANCIAL BUSINESS

Summary

Bank operations are very important and complex financial and payment transactions since in banks there are significant financial resources for the realization of economic ventures. Meeting the different needs of citizens and economy entities when it comes to finance, but there are also legal affairs in which banks appear as entities, on the one hand, and various physical and legal entities, on the other. In connection with this, banks have the role of having their own capital, marketed through various loans, long-term or short-term credits to bring them a safe profit later on.

In this subject, with bank finance we explain the division of banking, active and passive banking and neutral banking activities. Also, the most important forms of these activities have been elaborated (credit, eskont, reeskont, lombard, relombard, bonds, mortgages, bank deposit, savings deposit, current account, giro account, letter of credit, bank guarantees, inkaso jobs, safe agreement), their notion, characteristics, as well as the rights and obligations arising from the same subjects of these affairs.

Key words: banking activities, electronic banking, bank guarantees, loans, credit guarantees and banking loans.